

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Πρόγραμμα επικαιροποίησης γνώσεων αποφοίτων ΑΕΙ

“ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ”

1^Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Συγγραφική Ομάδα:

Δρ. Μιχάλης Χλέτσος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η διδακτική ενότητα «Ο ρόλος της επιχείρησης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον» αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια

1. Επιχείρηση και Περιβάλλον
2. Οι αποφάσεις της επιχείρησης υπό συνθήκες αβεβαιότητας
3. Επιχειρηματική ηθική και κοινωνική ευθύνη
4. Διεθνές οικονομικό περιβάλλον και επιχείρηση

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι στόχοι αυτής της διδακτικής ενότητας είναι να είστε σε θέση να κατανοήσετε:

- Τι είναι το διεθνές οικονομικό περιβάλλον
- Πως λειτουργούν οι επιχειρήσεις μέσα στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον
- Πως λαμβάνονται οι αποφάσεις των επιχειρήσεων υπό συνθήκες αβεβαιότητας
- Ποια είναι η σχέση των διεθνών επιχειρήσεων σε σχέση με την κοινωνία και το περιβάλλον
- Πως το διεθνές οικονομικό περιβάλλον επηρεάζει τη λειτουργία των διεθνών επιχειρήσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Τι είναι επιχείρηση και επιχειρηματικότητα
- Ποια είναι τα είδη των επιχειρήσεων
- Ποιοι είναι οι στόχοι και οι λειτουργίες της επιχείρησης
- Ποιες είναι οι δομές της επιχείρησης
- Τι είναι τα δίκτυα επικοινωνίας
- Πως παράγεται αξία στην επιχείρηση
- Τι είναι το μοντέλο των ανοικτών συστημάτων
- Ποιο είναι το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στη βιβλιογραφία υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για το ρόλο του επιχειρηματία.

Ο επιχειρηματίας είναι ο άνθρωπος εκείνος που έχει μία επιχειρηματική ιδέα και την υλοποιεί. Για να υλοποιήσει την επιχειρηματική του ιδέα θα πρέπει να οργανώσει τους παραγωγικούς συντελεστές και να αναλάβει το ρίσκο για να παράγει το συγκεκριμένο αγαθό ή υπηρεσία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με τον όρο επιχειρηματικότητα εννοούμε τη διαδικασία που περιλαμβάνει όλες τις λειτουργίες, δραστηριότητες και ενέργειες που συνδέονται με τον εντοπισμό των ευκαιριών και τη δημιουργία οργάνωσης που θα τις αξιοποιεί

Τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία είναι:

- η ανάγκη για επιτυχία
- η επιθυμία να αναλάβει κινδύνους
- η πεποίθηση να αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι δραστηριότητες που αναλαμβάνει ένας επιχειρηματίας είναι:

- Η ανάληψη κινδύνων
- Ο εντοπισμός των ευκαιριών κέρδους
- Η εισαγωγή καινοτομιών
- Ο σχεδιασμός
- Η οργάνωση
- Ο έλεγχος
- Η διοίκηση των ανθρώπων – υπαλλήλων του στην επιχείρηση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με τον όρο επιχείρηση εννοούμε την οικονομική μονάδα που χαρακτηρίζεται από την ομαδική εργασία για την επίτευξη κοινών στόχων μέσω της αποδοχής και οριοθέτησης κανόνων συμπεριφοράς μεταξύ των ατόμων που την αποτελούν.

Με άλλα λόγια επιχείρηση είναι μία συγκεκριμένη οργάνωση των παραγωγικών συντελεστών που αποσκοπεί στην υλοποίηση κάποιας επιχειρηματικής ιδέας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούμε για να ταξινομήσουμε τις επιχειρήσεις είναι:

- Το είδος της οικονομικής δραστηριότητας
- Το είδος της ιδιοκτησίας
- Η νομική μορφή
- Το μέγεθος

Σε ότι αφορά το είδος της οικονομικής δραστηριότητας κατατάσσουμε τις επιχειρήσεις ανάλογα με το τι παράγουν

- Επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα
- Επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα
- Επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με βάση το είδος της ιδιοκτησίας της επιχείρησης διακρίνουμε τις επιχειρήσεις σε:

- Ιδιωτικές, αν ο ιδιοκτήτης είναι ιδιώτης
- Δημόσιες, αν ο ιδιοκτήτης είναι το δημόσιο
- Μεικτές, αν ανήκουν από κοινού στο δημόσιο και σε ιδιώτες

Ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης, τις διακρίνουμε σε:

- Ατομικές, αν ο ιδιοκτήτης είναι άτομο
- Εταιρικές, αν οι ιδιοκτήτες είναι περισσότερες του ενός άτομου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στην περίπτωση των εταιρειών:

- Ομόρρυθμες (ΟΕ)
- Ετερόρρυθμες (ΕΕ)
- Εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ)
- Ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ)

Το μέγεθος της επιχείρησης μπορεί να αναφέρεται είτε στον ετήσιο τζίρο της επιχείρησης (κύκλο εργασιών), είτε στον αριθμό απασχολούμενων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων, τις διακρίνουμε σε:

- Πολύ μικρές (μέχρι 3 – 5 άτομα)
- Μικρές (μέχρι 10 άτομα)
- Μεσαίες (10 έως 50 άτομα)
- Μεγάλες (50 άτομα και άνω)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η οργάνωση μιας επιχείρησης επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο λειτουργίας της και την αποδοτικότητά της.

Η επιχείρηση αποτελείται από διαφορετικά τμήματα, τα οποία είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους

Σύμφωνα με τους Καλογεροπούλου και Μουρδουκούτα (2009) η επιχείρηση είναι ένα σύμπλεγμα τριών δομών :

- Δομή των αποφάσεων
- Δομή της επικοινωνίας
- Δομή της παρακίνησης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ

ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Αφορά κυρίως τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται οι διάφορες αποφάσεις στην επιχείρηση και πως αυτές οι αποφάσεις υλοποιούνται

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της οργανωτικής δομής μιας επιχείρησης είναι:

- Οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ των υπαλλήλων
- Ο βαθμός συγκέντρωσης λήψης αποφάσεων
- Ο βαθμός τυποποίησης
- Ο βαθμός εξειδίκευσης
- Ο βαθμός ολοκλήρωσης
- Ο βαθμός πολυπλοκότητας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ

Σχέσεις εξουσίας

Αναφέρονται στη σύνδεση των επιμέρους θέσεων εργασίας μεταξύ προϊσταμένων και υφισταμένων, στον έλεγχο, στην εκπαίδευση και στην καθοδήγηση των υφισταμένων από τους προϊσταμένους για την αποδοτική λειτουργία της επιχείρησης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ

Λήψη αποφάσεων

Αναφέρεται στις συγκεκριμένες σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν μεταξύ των μελών της επιχείρησης μεταξύ των υφισταμένων και των προϊσταμένων.

Η δομή της επιχείρησης μπορεί να είναι συγκεντρωτική (η λήψη αποφάσεων γίνεται μόνο από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και στη συνέχεια υλοποιούνται από τα κατώτερα στελέχη) ή αποκεντρωτική (η πλειοψηφία των αποφάσεων λαμβάνεται από τα κατώτερα διοικητικά στελέχη και υλοποιούνται από αυτά)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ

Βαθμός τυποποίησης

Αναφέρεται στη μορφή των κανόνων, των οδηγιών και των διαδικασιών για το σχεδιασμό, τον έλεγχο και τον περιορισμό

Βαθμός εξειδίκευσης

Αναφέρεται στη λεπτομερή κατανομή του έργου σε επιμέρους υποέργα – διαδικασίες και σε καθήκοντα ατόμων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Βαθμός ολοκλήρωσης

Αναφέρεται στην ενοποίηση, το συντονισμό και τη συνεργασία των επιμέρους διευθύνσεων και τμημάτων

Βαθμός πολυπλοκότητας

Αναφέρεται στον αριθμό των ιεραρχικών επιπέδων, τμημάτων και εξειδικευμένων θέσεων που υπάρχουν στην επιχείρηση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ιεραρχικής δομής της επιχείρησης:

- Συγκέντρωση εξουσίας
- Υψηλός βαθμός τυποποίησης διαδικασιών
- Υψηλός βαθμός εξειδίκευσης εργασίας
- Υψηλός βαθμός ολοκλήρωσης
- Υψηλός βαθμός πολυπλοκότητας

Τα βασικά χαρακτηριστικά της μη ιεραρχικής δομής είναι:

- Αποκέντρωση εξουσίας
- Χαμηλός βαθμός τυποποίησης διαδικασιών
- Χαμηλός βαθμός εξειδίκευσης εργασίας
- Χαμηλός βαθμός ολοκλήρωσης
- Χαμηλός βαθμός πολυπλοκότητας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δομή της επικοινωνίας

Αναφέρεται στον τρόπο μετάδοσης της γνώσης μεταξύ των μελών της επιχείρησης και μεταξύ της επιχείρησης και του περιβάλλοντος

Η γνώση μπορεί να είναι τυποποιημένη ή άτυπη

Τυποποιημένη πληροφόρηση και γνώση σχετίζεται με τα βασικά χαρακτηριστικά των προϊόντων, μπορεί να πάρει έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και γίνεται μέσω των κάθετων και οριζόντιων καναλιών επικοινωνίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η άτυπη πληροφόρηση και γνώση σχετίζεται με τη συνολική διαδικασία λειτουργίας της επιχείρησης.

Η κατανόηση της συνολικής διαδικασίας, αλλά και των επί μέρους λειτουργιών δεν μπορεί να πάρει την έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, μπορεί να γίνει μέσα από την άμεση επαφή και αλληλεπίδραση των μελών της επιχείρησης.

Η επικοινωνία συνδέεται άμεσα με την ύπαρξη δικτύων επικοινωνίας. Τα δίκτυα επικοινωνίας διακρίνονται σε εξωτερικά και σε εσωτερικά και τα εσωτερικά διακρίνονται σε κάθετα και οριζόντια

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η δομή της παρακίνησης

Αναφέρεται στην εναρμόνιση της συμπεριφοράς των στόχων, των συμφερόντων και των πεποιθήσεων των εργαζομένων με τη συμπεριφορά, τους στόχους, τα συμφέροντα και τις πεποιθήσεις της επιχείρησης.

Οι γραφειοκρατικοί μηχανισμοί εναρμονίζουν τις συμπεριφορές με την εφαρμογή και επίσημων κανόνων και διαδικασιών

Οι μηχανισμοί απόδοσης εναρμονίζουν τους στόχους και εκτιμούν τις συνέπειες της συμπεριφοράς των εργαζομένων στην επιχείρηση.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στόχοι της επιχείρησης

- Μεγιστοποίηση του κέρδους
- Ελαχιστοποίηση του κόστους

Οι στόχοι της επιχείρησης σχετίζονται με τις λειτουργίες της επιχείρησης.

Οι κοινωνικοί στόχοι αναφέρονται στην εταιρική κοινωνική ευθύνη, οι διαχειριστικοί στόχοι αναφέρονται στη μείωση του κόστους, στη βελτίωση της ποιότητας και οι επιχειρηματικοί στόχοι αναφέρονται στην ανακάλυψη νέων αγορών και νέων πόρων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με τον όρο περιβάλλον εννοούμε ένα σύνολο παραγόντων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την επιχείρηση, την επηρεάζουν, αλλά και επηρεάζονται από αυτήν

Εξωτερικό περιβάλλον είναι το σύνολο των παραγόντων που δρουν έξω από την επιχείρηση και την επηρεάζουν

Εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης είναι το σύνολο των παραγόντων που την επηρεάζουν και βρίσκονται σε άμεση συσχέτιση μεταξύ τους

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Πως η επιχείρηση αποφασίζει για την ποσότητα της εργασίας και του κεφαλαίου υπό καθεστώς βεβαιότητας
- Πως καθορίζει την ποσότητα του προϊόντος και την τιμή του που θα πωλήσει ώστε να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της
- Πως η αβεβαιότητα επηρεάζει τις επιχειρηματικές αποφάσεις
- Με ποιους τρόπους η επιχείρηση αντιδρά και προφυλάσσεται από την αβεβαιότητα και τον κίνδυνο
- Τι είναι η αγορά μελλοντικής παράδοσης

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η επιχείρηση έχει να λάβει δύο σημαντικές αποφάσεις

- Καθορισμός των προϊόντων που θα παράγει και τον τρόπο με τον οποίο θα τα παράγει
- Καθορισμός των ποσοτήτων και της τιμής στην οποία θα πωλήσει τα προϊόντα που θα παράγει

Συνολικό προϊόν είναι το σύνολο του παραγόμενου προϊόντος από μία δεδομένη ποσότητα εργασίας

Μέσο προϊόν είναι το προϊόν ανά μονάδα εργασίας

Οριακό προϊόν είναι το επιπλέον προϊόν που παράγεται από τη χρήση μίας επιπλέον μονάδας

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η καμπύλη ίσου προϊόντος δείχνει όλους τους διαφορετικούς συνδυασμούς μεταξύ εργασίας και κεφαλαίου για τους οποίους το παραγόμενο προϊόν είναι το ίδιο

Η γραμμή ίσου κόστους δείχνει όλους τους συνδυασμούς μεταξύ εργασίας και κόστους για τους οποίους το συνολικό κόστος παραμένει σταθερό

Η ισορροπία επιτυγχάνεται στο σημείο εκείνο όπου η γραμμή ίσου κόστους εφάπτεται στην υψηλότερη καμπύλη ίσου προϊόντος

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

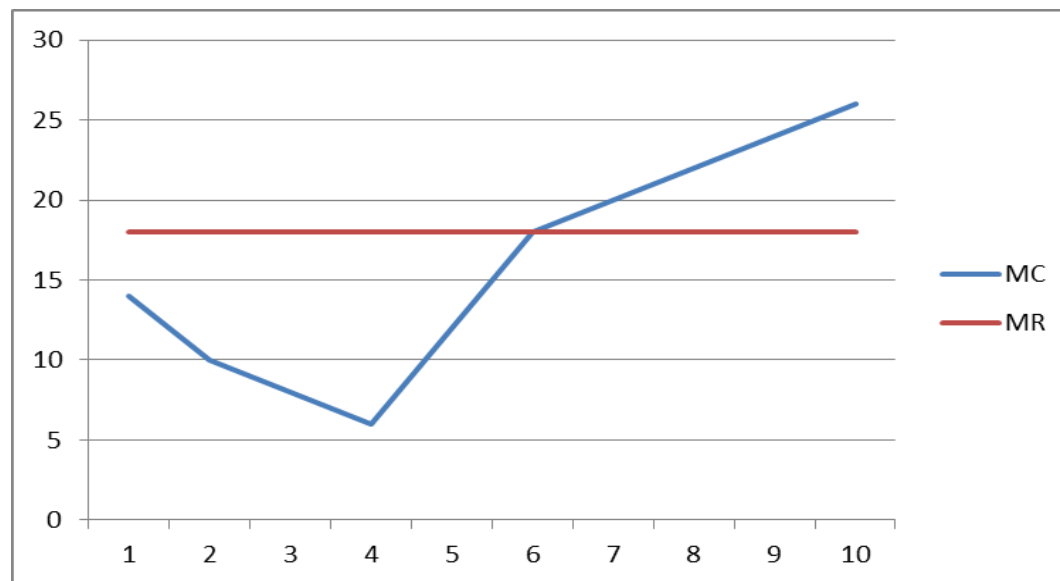
Στα πλαίσια μιας τελείως ανταγωνιστικής αγοράς η επιχείρηση αποφασίζει την ποσότητα που θα πουλήσει και σε ποια τιμή θα το πουλήσει για να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της

Η ποσότητα εκείνη που θα μεγιστοποιήσει τα κέρδη της επιχείρησης προσδιορίζεται από τη συνθήκη ισορροπίας (Οριακό έσοδο = Οριακό Κόστος)

Οριακό έσοδο είναι το επιπρόσθετο έσοδο που προκύπτει από την πώληση μίας επιπλέον μονάδας

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

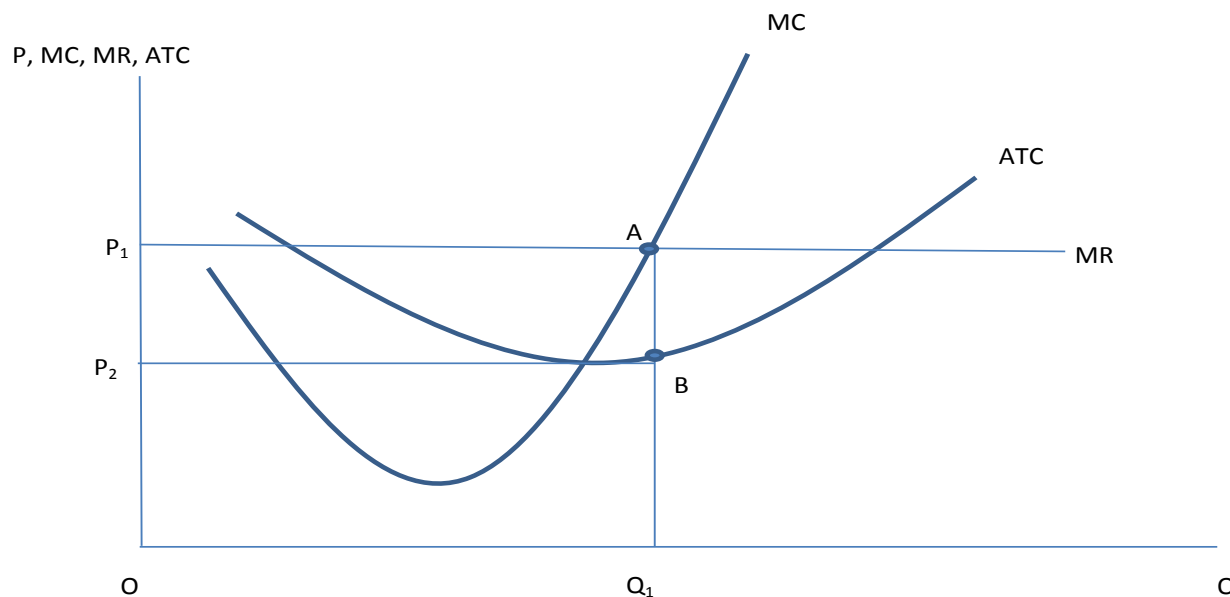
Οριακό κόστος είναι το επιπλέον κόστος που έχει η επιχείρηση όταν παράγει μία επιπλέον μονάδα

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η επιχείρηση μεγιστοποιεί τα κέρδη της όταν η τιμή (P) είναι μεγαλύτερη από το μέσο συνολικό κόστος (ATC)

Διάγραμμα 8 : Ισορροπία της επιχείρησης και μεγιστοποίηση των κερδών της

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει κέρδος αλλά ζημιά, τότε η επιχείρηση θα συνεχίσει να δραστηριοποιείται μόνο αν η τιμή πώλησης του προϊόντος είναι μεγαλύτερη από το μέσο σταθερό κόστος, ώστε να καλύπτει όλο το σταθερό κόστος – που έτσι και αλλιώς θα το πληρώνει ακόμη και αν δεν λειτουργεί -, αλλά και ένα μέρος από το μεταβλητό κόστος

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Η απόφαση του επιχειρηματικά αναφορικά με το τι θα παράγει εξαρτάται από τη συμπεριφορά του απέναντι στο κίνδυνο, απέναντι στην αξιολόγηση διαφορετικών καταστάσεων με βάση τις οποίες αποφασίζει τι θα παράγει

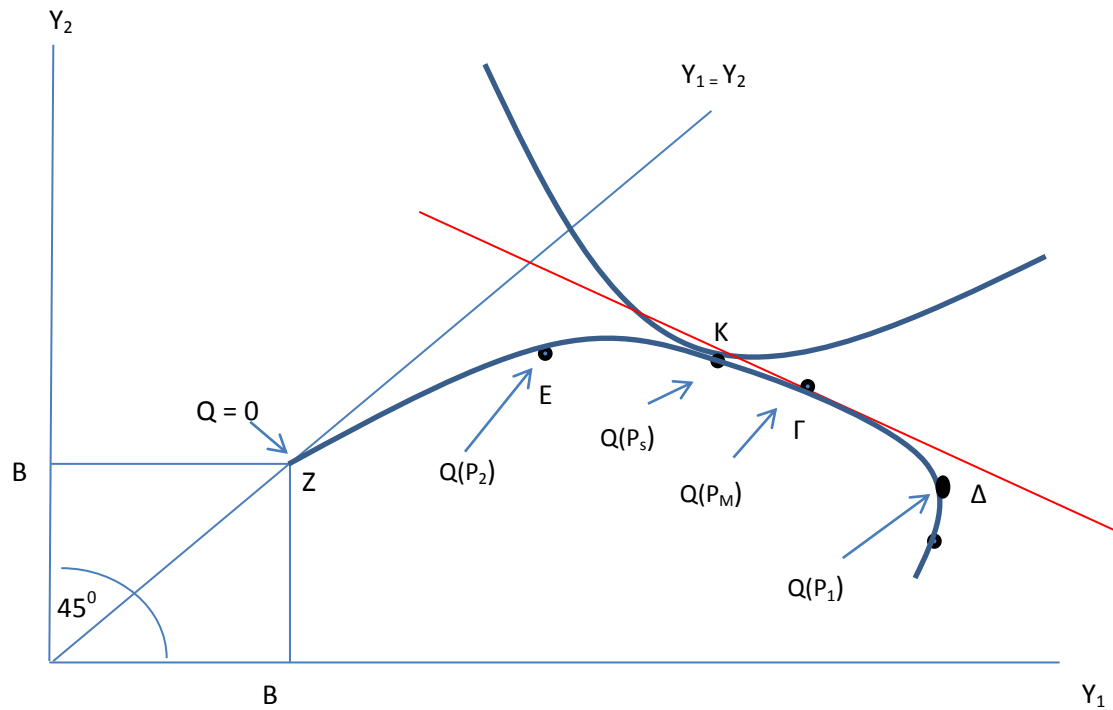
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Η καμπύλη κέρδους της επιχείρησης εξαρτάται κυρίως από την τιμή πώλησης του προϊόντος που θέτει ο επιχειρηματίας ($\Pi_s = P_s * Q_x - C(x) + B$) όπου :

- Π_s = τα τυχαία κέρδη της επιχείρησης
- $P_s * Q_x$ = τα τυχαία έσοδα της επιχείρησης που είναι η τυχαία τιμή πώλησης επί της ποσότητας που πωλείται
- $C(x)$ = το κόστος παραγωγής
- B = μη τυχαίο εισόδημα του ιδιοκτήτη της επιχείρησης που δεν εξαρτάται από την παραγωγή.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Διάγραμμα 10 : Συμπεριφορά της επιχείρησης απέναντι στον κίνδυνο και σημείο ισορροπίας

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

- Ας υποθέσουμε ότι έχουμε δύο επιχειρήσεις (η μία αποστρέφεται τον κίνδυνο) και η άλλη επιδιώκει τον κίνδυνο και έχουν να επιλέξουν μεταξύ δύο διαφορετικών καταστάσεων (Y_1 και Y_2). Όταν η παραγωγή είναι μηδέν, βρισκόμαστε στο σημείο E, από το οποίο προκύπτει ότι το κέρδος είναι B (αφού δεν υπάρχουν έσοδα και κόστη) είτε επιλέξουμε την κατάσταση Y_1 , είτε επιλέξουμε την κατάσταση Y_2 . Για επίπεδα παραγωγής :
- μεταξύ 0 και $Q(P_2)$ οι αυξήσεις του Q αυξάνουν το εισόδημα και στις δύο καταστάσεις.
- Μεταξύ P_2 και P_5 , όσο αυξάνεται το $Q(x)$ το Y_1 αυξάνεται και το Y_2 μειώνεται.
- Στο σημείο Δ, όπου παίρνει την τιμή P_1 , έχει παραχθεί η μέγιστη ποσότητα από το Y_1
- Για τιμές μεγαλύτερες του P_1 , τα Y_1 και Y_2 μειώνονται

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Η επιχείρηση που είναι ουδέτερη απέναντι στον κίνδυνο επιλέγει το σημείο Γ , στο οποίο μεγιστοποιείται το προσδοκώμενο εισόδημα. Είναι το σημείο όπου η γραμμή ίσου προσδοκώμενου εισοδήματος που εκφράζει το λόγο της πιθανότητας να συμβεί η κατάσταση 1 (Y_1) σε σχέση με την κατάσταση 2 (Y_2) εφάπτεται της καμπύλης. Η επιχείρηση που αποφεύγει τον κίνδυνο επιλέγει το σημείο K , όπου η καμπύλη αδιαφορίας εφάπτεται στο όριο. Αν το όριο Γ , τότε κάθε επιχείρηση που αποφεύγει τον κίνδυνο θα βρίσκεται αριστερά του Γ .

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ

Βασικός σκοπός της επιχείρησης είναι να μπορεί να μειώσει την αβεβαιότητα που υπάρχει και να εξασφαλιστεί απέναντι στον κίνδυνο. Υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι που μπορεί να το κάνει.

Ο πρώτος τρόπος σχετίζεται με ενέργειες που κάνει η επιχείρηση ώστε να μειώσει την τεχνολογική αβεβαιότητα και να ανταποκρίνεται καλύτερα στην ποσότητα του προϊόντος που ζητά η αγορά

Ο δεύτερος τρόπος είναι να ασφαλιστεί απέναντι σε κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν απρόβλεπτα την παραγωγική του ικανότητα. Για παράδειγμα να ασφαλιστεί κατά φωτιάς, κλοπής ή σεισμού που μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγή του.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ

Ένας άλλος τρόπος αντίδρασης του επιχειρηματία – ο οποίος θα μπορούσε κανείς να τον εντάξει στο δεύτερο τρόπο που είναι η ασφάλιση – είναι να συμφωνήσει με ένα αγοραστή την πώληση μέρους της παραγωγής του σε αγορές μελλοντικής παράδοσης σε μια καθορισμένη τιμή και όχι σε αγορές άμεσης παράδοσης σε μια αβέβαιη τιμή.

Στην αγορά αυτή τα άτομα αγοράζουν και πωλούν υποσχέσεις να παραδώσουν μία μονάδα του εμπορεύματος σε μία καθορισμένη εκ των προτέρων χρονική στιγμή και σε συγκεκριμένο τόπο. Τα συμβόλαια υπογράφονται προτού γίνουν γνωστές οι πραγματικές συνθήκες αγοράς και η παράδοση γίνεται όταν πλέον οι συνθήκες αυτές είναι γνωστές. Τα συμβόλαια δεν εξαρτώνται από την κατάσταση

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ

Ο αγοραστής ενός τέτοιου συμβολαίου αγοράζει την αξίωση να του παραδώσει ο πωλητής μία μονάδα του αγαθού σε καθορισμένη τιμή και ημερομηνία, όταν η κατάσταση της αγοράς δεν είναι γνωστή. Την ημερομηνία που θα γίνει η παράδοση η προσφορά και η ζήτηση του προϊόντος θα καθορίσουν την τιμή πώλησης του προϊόντος, που δεν θα επηρεάσει όμως τους πωλητές και αγοραστές μελλοντικών συμβολαίων. Μέρος του παραγόμενου προϊόντος θα έχει πωληθεί στην αγορά μελλοντικής παράδοσης, στους αγοραστές συμβολαίων μελλοντικής παράδοσης, οι οποίοι με τη σειρά τους μπορούν να το πωλήσουν στην αγορά άμεσης παράδοσης στην τιμή που έχει καθοριστεί εκείνη τη στιγμή.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ

Γενικά οι επιχειρήσεις προσπαθούν να μετριάσουν τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν και προτιμούν να αγοράζουν ασφάλεια για αυτούς. Σε περιόδους οικονομικής ευημερίας, υπάρχουν επιχειρήσεις που αγοράζουν ασφάλεια για να εξασφαλιστούν απέναντι σε επιχειρήσεις που τους χρωστούν χρήματα και πιθανόν δεν μπορούν να τους πληρώσουν. Αυτός ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα έντονος σε περιόδους οικονομικής κρίσης, όπου ο αριθμός των εταιρειών που αθετούν την υποχρέωσή τους να πληρώσουν τι χρωστούν, αυξάνεται συνεχώς.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- τι είναι επιχειρηματική ηθική
- τι είναι εταιρική κοινωνική ευθύνη
- ποιοι παράγοντες καθορίζουν την επιχειρηματική ηθική
- ποιοι είναι οι στόχοι της επιχειρηματικής ηθικής
- ποιες είναι οι διαστάσεις της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης
- ποια θεωρία υποστηρίζει και ποια μάχεται την εταιρική κοινωνική ευθύνη
- ποιοι είναι οι προσδιοριστικοί παράγοντες της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης
- ποια είναι τα πλεονεκτήματα από την ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης
- ποια κριτική ασκείται στην ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Η επιχειρηματική ηθική σχετίζεται με τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων ως οικονομικές και κοινωνικές οντότητες. Η επιχειρηματική ηθική δίνει έμφαση σε αξίες που οφείλουν να υιοθετήσουν οι οικονομικές μονάδες, δηλαδή οι επιχειρήσεις, όπως η αλήθεια και η δικαιοσύνη και περιγράφει τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις προσδοκίες της κοινωνίας, το δίκαιο ανταγωνισμό, τη διαφήμιση, τις ανθρώπινες σχέσεις, την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων και τέλος τη συμπεριφορά τους τόσο στην χώρα από την οποία προέρχονται, όσο και στις χώρες στις οποίες φιλοξενούνται

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Η εννοιολογική οριοθέτηση της επιχειρηματικής ηθικής στηρίζεται σε τρεις βασικές αρχές :

- πρέπει να υπάρχουν κώδικες και αρχές
- πρέπει να προσδιορίζεται η έννοια του ηθικά σωστού
- πρέπει να υπάρχει αξιοπιστία των διαφόρων ενεργειών

Η επιχειρηματική ηθική καθορίζεται από την :

- εστίαση στην κοινωνική ευθύνη
- έμφαση στην τιμιότητα και στη δικαιοσύνη
- αίσθηση του τι είναι σωστό και τι είναι λάθος
- έμφαση στην αρετή, στην ακεραιότητα και στην εμπιστευτικότητα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Τρεις βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την επιχειρηματική ηθική :

- καθιερωμένοι θεσμοί και κανονισμοί στο επιχειρησιακό περιβάλλον.
- η ανθρώπινη φύση ως μέρος του πλαισίου για την επίτευξη της ηθικής συμπεριφοράς.
- φιλοσοφικά θέματα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Οι στόχοι της επιχειρηματικής ηθικής είναι :

- η υποστήριξη της διοίκησης της επιχείρησης για την ορθή και αποτελεσματική διαχείρισή της εντός ενός συγκεκριμένου επιχειρηματικού και ηθικού πλαισίου
- η ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης. Με τον όρο «εταιρική διακυβέρνηση» αναφερόμαστε στο πλαίσιο που καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ των τριών πυλώνων της σύγχρονης επιχείρησης, δηλαδή των μετόχων, των διευθυντικών στελεχών (management), και του διοικητικού συμβουλίου.
- να βελτιώσει την αποδοτικότητα της επιχείρησης
- να ενισχύσει, μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών, συστήματα ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, «εταιρική κοινωνική ευθύνη» είναι μία έννοια σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικές και οικολογικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέλη.

Η εταιρική κοινωνική ευθύνη έχει δύο διαστάσεις : την εσωτερική και την εξωτερική. Η πρώτη αφορά το ενδοεπιχειρησιακό περιβάλλον και περιλαμβάνει κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Τέτοιες πρακτικές είναι η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο, η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων κ.α. Η δεύτερη διάσταση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης αφορά την τοπική κοινότητα και ένα ευρύ σύνολο ενδιαφερομένων μελών όπως οι μέτοχοι, οι προμηθευτές, οι καταναλωτές κ.α.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Συνοψίζοντας μπορούμε να επισημάνουμε ότι η εταιρική κοινωνική ευθύνη αποτελεί το σύνολο των πολιτικών που αναλαμβάνει η επιχείρηση σε εθελοντική βάση και με συναίσθημα ευθύνης για να προστατέψει το περιβάλλον και να προάγει τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης είναι :

- ο αυξανόμενος ακτιβισμός των stakeholders ειδικά μετά από τη δημοσιοποίηση εταιρικών λογιστικών σκανδάλων
- το ότι οι επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν ολοένα και περισσότερα αιτήματα για διαφάνεια και η ανάγκη τους να μετρούν, να αξιολογούν και να προσπαθούν να βελτιώσουν την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική επίδοσή τους
- η πίεση των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων προς τις επιχειρήσεις να αναλάβουν τέτοιες δράσεις
- η κοινωνική ευαισθητοποίηση των επενδυτών πιέζει τις επιχειρήσεις να αναλάβουν κοινωνική και περιβαλλοντική δραστηριότητα
- η κοινωνική ευαισθητοποίηση των καταναλωτών πιέζει τις επιχειρήσεις να αναλάβουν κοινωνική και περιβαλλοντική δραστηριότητα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Τα οφέλη από την ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης είναι :

- χώροι εργασίας. Δημιουργία ελκυστικού περιβάλλοντος, κινήτρου παραγωγικότητας, πίστη και αφοσίωση του προσωπικού και στρατολόγηση ταλαντούχων στελεχών
- αγορά. Ενδυνάμωση του ονόματος της εταιρείας (brand name), δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, καλύτερη πιστοληπτική αξιολόγηση
- περιβάλλον. Οικονομία ενεργειακών πόρων, μείωση αποβλήτων, εξοικονόμηση κόστους
- κοινωνία. Αύξηση του συνολικού εισοδήματος της τοπικής κοινωνίας, αυξημένη ασφάλεια σ' ότι αφορά τις πωλήσεις, βελτίωση της ευημερίας συγκεκριμένων ομάδων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Η κριτική που δέχεται η πολιτική της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης είναι ότι οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν τέτοιες δράσεις προσδοκώντας να πετύχουν οφέλη για την επιχείρησή τους χωρίς να πιστεύουν στην έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- τι είναι το διεθνές περιβάλλον και ποιοι παράγοντες το καθορίζουν
- τι είναι η διεθνής αγορά συναλλάγματος
- τι είναι συναλλαγματική ισοτιμία
- τι είναι σταθερές και τι κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες
- τι είναι ονομαστική και τι πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία
- πως η συναλλαγματική ισοτιμία επηρεάζει τις εισαγωγές – εξαγωγές
- τι είναι δασμός
- πως η επιβολή των δασμών επηρεάζει την ευημερία της κοινωνίας

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- ποιες είναι οι διεθνείς συμφωνίες που αφορούν το διεθνές οικονομικό περιβάλλον
- τι είναι το διεθνές νομισματικό σύστημα
- τι είναι η συνθήκη του Bretton Woods
- τι είναι η ευρωζώνη και το ευρώ
- τι είναι η συμφωνία GATT και
- τι είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον επηρεάζει όλες τις επιχειρήσεις και όχι μόνο αυτές που προσδιορίζονται ως διεθνείς επιχειρήσεις. Ποιοι είναι όμως οι παράγοντες που καθορίζουν και οριοθετούν την έννοια του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιβάλλον της επιχείρησης διακρίνεται σε εσωτερικό και σε εξωτερικό. Το εσωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνει παράγοντες που σχετίζονται άμεσα με την οργάνωση της ίδιας της επιχείρησης, όπως οι χρηματοοικονομικοί, φυσικοί κ.α. πόροι. Το εξωτερικό περιβάλλον διακρίνεται σε άμεσο και έμμεσο περιβάλλον. Το άμεσο ξένο περιβάλλον περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν τις σχέσεις της επιχείρησης με τους προμηθευτές, καταναλωτές, τις τράπεζες, το δημόσιο τομέα, τα συνδικάτα κ.α.. Το έμμεσο ξένο περιβάλλον περιλαμβάνει το οικονομικό περιβάλλον (πληθωρισμός, ΑΕΠ, επιτόκια κ.α.), το νομικό, το τεχνολογικό, το κοινωνικο-δημογραφικό, το πολιτικό και το οικολογικό ή φυσικό περιβάλλον

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στην περίπτωση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος οι παράγοντες που το προσδιορίζουν συνδέονται άμεσα με το διεθνές περιβάλλον και επηρεάζουν τις επιχειρήσεις είναι η κίνηση χρηματικών κεφαλαίων και εργατικού δυναμικού, οι εμπορικές ανταλλαγές αγαθών και υπηρεσιών καθώς και ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και ενώσεων.

Οι μεταβολές στις διεθνείς χρηματαγορές, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων, ο προστατευτισμός στο διεθνές εμπόριο επηρεάζουν σημαντικά τόσο τις εθνικές, όσο και διεθνείς επιχειρήσεις. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και ενώσεων επηρεάζουν εξίσου σημαντικά τις επιχειρηματικές αποφάσεις και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η αγορά συναλλάγματος είναι μία από τις σημαντικότερες αγορές που επηρεάζει άμεσα τη λειτουργία των επιχειρήσεων. Η διεθνής ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών είναι εφικτή με τη χρήση ενός διεθνούς χρήματος που είναι αποδεκτό από όλους του συναλλασσόμενους. Η ύπαρξη διεθνούς χρήματος διευκολύνει τις συναλλαγές μεταξύ αγαθών και υπηρεσιών. Ως εκ τούτου στην αγορά συναλλάγματος το διαπραγματευόμενο αγαθό είναι το συνάλλαγμα

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της αγοράς συναλλάγματος είναι : α) η αγορά θεωρείται πλήρως ανταγωνιστική ως προς την ομοιογένεια του ανταλλασσόμενου προϊόντος (χρήμα) και β) ο τρόπος ανταλλαγής χρήματος δεν είναι αυστηρά προκαθορισμένος. Η αγοραπωλησία συναλλάγματος επιτυγχάνεται μέσω των τραπεζών, ο ρόλος των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το σύστημα όπου η συναλλαγματική ισοτιμία καθορίζεται μέσα από τη ζήτηση και την προσφορά συναλλάγματος, τότε το σύστημα αυτό ονομάζεται σύστημα κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Στο παρελθόν η αξία των νομισμάτων δεν προσδιοριζόταν μέσα από ένα σύστημα κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, αλλά μέσα από ένα σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών όπου το επίπεδο των συναλλαγματικών ισοτιμιών καθοριζόταν επίσημα. Οι επίσημες συναλλαγματικές ισοτιμίες διατηρούνταν λόγω της πολιτικής που ασκούσαν οι κεντρικές τράπεζες με την αγορά και πώληση συναλλάγματος για τη διατήρηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του εθνικού νομίσματος. Σε περίπτωση που εκδηλωνόταν πώληση του εθνικού νομίσματος στις διεθνείς συναλλαγματικές αγορές παρέμβαινε η κεντρική τράπεζα η οποία αγόραζε το εθνικό νόμισμα προσφέροντας τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα για να στηρίξει τη συναλλαγματική ισοτιμία.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στο παρελθόν και ειδικότερα στα τέλη του 19ου με αρχές εικοστού αιώνα συναντάμε ένα σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών, γνωστό ως το σύστημα του χρυσού κανόνα. Με βάση το σύστημα αυτό οι κεντρικές τράπεζες προσδιόριζαν την αξία του νομίσματός τους στη βάση του χρυσού όπου συμφωνούσαν να αγοράσουν ή να πουλήσουν χρυσό με το νόμισμά τους για να διατηρήσουν σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία. Το σύστημα αυτό σταμάτησε να εφαρμόζεται στη διάρκεια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, υιοθετήθηκε προσωρινά στα τέλη της δεκαετίας του '20 και εγκαταλείφθηκε οριστικά μετά την κρίση του 29-30.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το επόμενο σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών που εφαρμόστηκε ήταν το σύστημα Bretton Woods. Το σύστημα αυτό καθιερώθηκε το 1944 και η αξία των διαφόρων νομισμάτων ήταν σταθερή ως προς το αμερικάνικο δολάριο. Το σύστημα του Bretton Woods λειτούργησε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '70 και στη συνέχεια, λόγω των προβλημάτων που προκάλεσε σε αυτό ο υψηλός πληθωρισμός εκείνης της περιόδου, εγκαταλείφθηκε. Από τότε δεν εφαρμόζεται κάποιο σύστημα σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες που καθορίζουν – επηρεάζουν τη συναλλαγματική ισοτιμία είναι:

- α) η αύξηση του εγχωρίου προϊόντος προκαλεί μείωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας
- β) η αύξηση του ξένου εθνικού εισοδήματος προκαλεί αύξηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας
- γ) η αύξηση του εγχώριου πραγματικού επιτοκίου αυξάνει τη συναλλαγματική ισοτιμία
- δ) η αύξηση του ξένου πραγματικού επιτοκίου μειώνει τη συναλλαγματική ισοτιμία
- ε) η αύξηση της διεθνούς ζήτησης για τα εγχώρια αγαθά αυξάνει τη συναλλαγματική ισοτιμία

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με τον όρο πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία εννοούμε το σύνολο των ξένων αγαθών που μπορούμε να ανταλλάξουμε με ένα δικό μας αγαθό. Με άλλα λόγια μας δείχνει την πραγματική αξία του δικού μας αγαθού σε σχέση με τα ξένα αγαθά λαμβάνοντας υπόψη τόσο την ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία, όσο και τις τιμές των εγχώριων και ξένων αγαθών

$$e = e_{nom} \cdot \frac{P}{P_{for}}$$

Όπου :

e = πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία

- e_{nom} = ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία
- P = τιμές εγχώριων αγαθών
- P_{for} = τιμές ξένων αγαθών

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Υποτίμηση του εθνικού νομίσματος σημαίνει ότι μειώνεται η αξία του εθνικού νομίσματος σε σχέση με τις τιμές των ξένων νομισμάτων. Αυτό επηρεάζει και την πραγματική αναλογία μεταξύ εγχώριων και ξένων αγαθών χωρίς να έχουν μεταβληθεί οι ονομαστικές τους τιμές. Από τη στιγμή που το εθνικό νόμισμα μειώνεται, δηλαδή χάνει μέρος της αξίας του, τότε το εγχώριο προϊόν σε πραγματικούς όρους γίνεται φτηνότερο για τους ξένους με αναμενόμενες θετικές επιπτώσεις στις εξαγωγές. Από την άλλη η υποτίμηση του εθνικού νομίσματος καθίσταται τα ξένα προϊόντα ακριβότερα για εμάς και ως εκ τούτου υπάρχει μία τάση μείωση των εισαγωγών

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σύμφωνα με τη συνθήκη των Marshall _ Lerner η βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών μετά την υποτίμηση της εγχώριας νομισματικής μονάδας μιας χώρας βασίζεται σε δύο υποθέσεις :

- α) οι τιμές των εξαγωγών σε εγχώριες τιμές παραμένουν σταθερές, δηλαδή οι καμπύλες προσφοράς είναι πλήρως ελαστικές και
- β) το ισοζύγιο πληρωμών βρίσκεται αρχικά σε ισορροπία

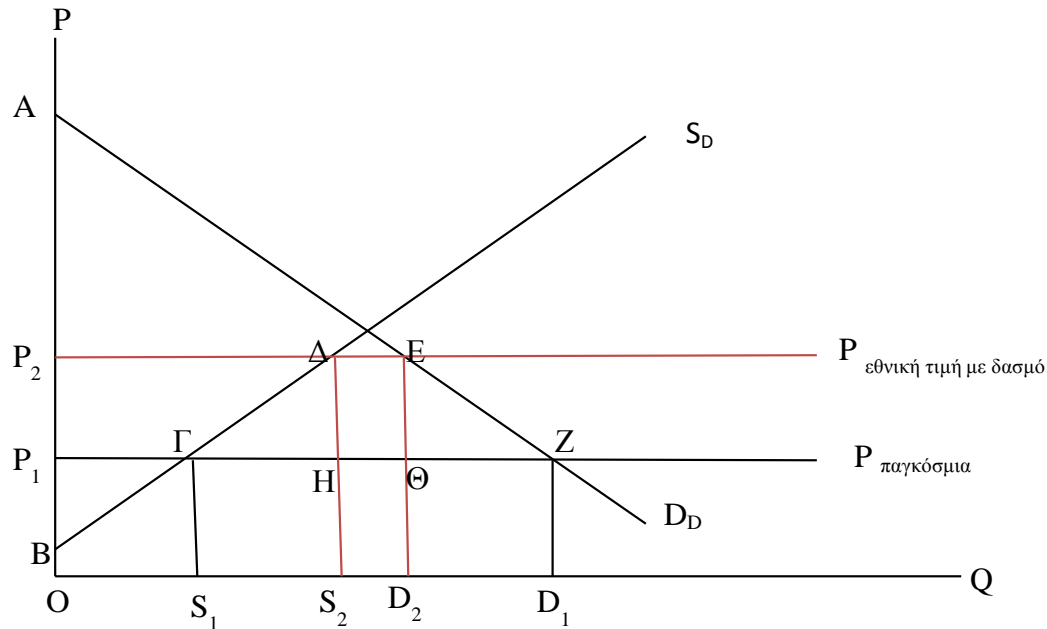
ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα μέσα που μια χώρα χρησιμοποιεί για να επηρεάσει το διεθνές εμπόριο γίνεται είτε με τη χρήση των δασμών είτε με τη χρήση άμεσων ελέγχων επί του εμπορίου. Με τον όρο δασμό εννοούμε το φόρο που επιβάλλεται πάνω στην τιμή του αγαθού και που αποσκοπεί να μειώσει την ποσότητα του αγαθού που πρόκειται να αγορασθεί.

Διακρίνουμε τρία είδη δασμών: α) δασμός επί της αξίας του προϊόντος (ad valorem), β) προκαθορισμένος ή ειδικός δασμός και γ) σύνθετος δασμός. Ο δασμός επί της αξίας του προϊόντος είναι ένα σταθερό ποσοστό πάνω στην αξία του προϊόντος, ο προκαθορισμένος ή ειδικός δασμός είναι ένα σταθερό ποσό κατά μονάδα αγαθού και ο σύνθετος δασμός είναι ένας συνδυασμός των δύο προηγούμενων.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι επιπτώσεις από την επιβολή του δασμού στους καταναλωτές, παραγωγούς και στα έσοδα του κράτους

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ύπαρξη δασμολογικής πολιτικής έχει υπέρμαχους και πολέμιους. Οι υπέρμαχοι από την εφαρμογή της δασμολογικής πολιτικής αναδεικνύουν τις θετικές της επιπτώσεις όπως είναι : α) η εξειδίκευση της παραγωγής κάθε χώρας εκεί όπου έχει συγκριτικό πλεονέκτημα, β) αύξηση της παραγωγής της χώρας και της παγκόσμιας παραγωγής, γ) χαμηλότερες τιμές και αύξηση της κατανάλωσης. Θεωρούν επίσης ότι η ύπαρξη δασμού είναι απαραίτητος για να εξισωθεί το κόστος παραγωγής, ο δασμός είναι πηγή δημοσίων εσόδων και βοηθάει στην καταπολέμηση της ανεργίας στηρίζοντας τις εθνικές επιχειρήσεις. Αντίθετα οι πολέμιοι της δασμολογικής πολιτικής θεωρούν ότι ο δασμός πλήττει τις ντόπιες επιχειρήσεις γιατί δεν τις αφήνει να εκσυγχρονιστούν και να γίνουν ανταγωνιστικές. Θεωρούν επίσης ότι η παρέμβαση επηρεάζει τις αποφάσεις των καταναλωτών και των παραγωγών μειώνοντας τη συνολική ευημερία αν θεωρήσουμε ότι η αγορά από μόνη της χωρίς καμία παρέμβαση οδηγεί στη μεγιστοποίηση της ευημερίας της κοινωνίας.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το διεθνές νομισματικό σύστημα είναι το πλαίσιο μέσα από το οποίο συνδέονται οι διάφορες εθνικές οικονομίες. Τα βασικά ερωτήματα που καλούνται να απαντήσουν οι εθνικές οικονομίες είναι ο καθορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η επίτευξη εσωτερικής και εξωτερικής ισορροπίας με την άσκηση νομισματικής πολιτικής και η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί το διεθνές νομισματικό σύστημα επηρεάζει άμεσα τις εθνικές οικονομίες και τις επιχειρήσεις κυρίως τις διεθνείς, αλλά και τις εθνικές.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εξέλιξη του διεθνούς νομισματικού συστήματος

Διμεταλλικό σύστημα (19^{ος} αιώνας)

Κανόνας του χρυσού (1870 – 1914)

Την περίοδο του Μεσοπολέμου (1918 – 1939) επικρατούν οι κυμαινόμενες ισοτιμίες

Την περίοδο 1944 – 1971 καθιερώνεται το σύστημα του Bretton Woods

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (1978)

Συνθήκη Μάαστριχτ (1992)

Ευρώ (1999)

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ιδρύθηκε το 1945 στις ΗΠΑ και σήμερα εκπροσωπεί 188 χώρες. Ο σκοπός του ΔΝΤ είναι η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, η εξασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου, η προώθηση της απασχόλησης και η επίτευξη βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και η μείωση της φτώχειας σε όλο τον κόσμο

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Παγκόσμια Τράπεζα δημιουργήθηκε το 1944 μετά τη διάσκεψη του Bretton Woods. Μέχρι το 1968 η Τράπεζα χορηγούσε δάνεια σε μικρή κλίμακα. Σήμερα είναι ένα διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει οικονομική και τεχνική βοήθεια σε αναπτυσσόμενες χώρες. Η Παγκόσμια Τράπεζα αποτελεί πλέον ένα όμιλο (Όμιλος Παγκόσμιας Τράπεζας) ο οποίος αποτελείται από πέντε συνδεδεμένους οργανισμούς:

- α) τον Διεθνή Οργανισμό Ανάπτυξης (IDA – International Development Association)
- β) τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRID – International Bank of Reconstruction and Development)
- γ) το IFC – International Finance Corporation
- δ) Το Διεθνές Κέντρο Διακανονισμού Διαφορών (ICSID – International Centre for Settlement of Investment Disputes)
- ε) Τον Οργανισμό Πολυμερούς Ασφάλισης Επενδύσεων (MIGA – Multilateral Investment Guarantee Agency)

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στα πλαίσια των τάσεων που επικρατούσαν στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον μετά τη διάσκεψη του Bretton Woods σχετικά με την απελευθέρωση του Διεθνούς Εμπορίου, υπογράφεται και τίθεται σε ισχύ το 1947 η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT). Η συμφωνία αυτή υπογράφηκε από 23 χώρες με κύριο στόχο τη μείωση των δασμών. Η GATT είχε την ευθύνη της επιτήρησης των όρων του διεθνούς εμπορίου και ιδίως την ελευθέρωσή του με τη μείωση των δασμολογικών εμποδίων.

Αντικείμενο των διαπραγματεύσεων για την υπογραφή της GATT ήταν και η άρση των άλλων μη δασμολογικών εμποδίων. Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας έγιναν οκτώ διαφορετικοί «γύροι» μεταξύ του 1960 και του 1979.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο στόχος του ΠΟΕ είναι η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όχι μόνο το εμπόριο εμπορευμάτων, αλλά και το εμπόριο υπηρεσιών και των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι βασικές του αρχές είναι : α) η ρήτρα του πλέον ευνοούμενου κράτους και β) η αρχή του ανταγωνιστικού εμπορίου. Σύμφωνα με την πρώτη αρχή, ένα προνόμιο που παραχωρείται σε ένα κράτος, πρέπει να παραχωρείται και στα υπόλοιπα κράτη. Σύμφωνα με την αρχή του ανταγωνιστικού εμπορίου δεν επιτρέπεται η πώληση προϊόντων στο εξωτερικό σε τιμή χαμηλότερη από το εσωτερικό. Με αυτή την αρχή δεν επιτρέπεται η επιδότηση των προϊόντων που εξάγονται.